

**CONSILIUL NAȚIONAL DE ATESTARE A TITLURILOR, DIPLOMELOR ȘI
CERTIFICATELOR UNIVERSITARE
NATIONAL COUNCIL FOR ATTESTATION OF ACADEMIC TITLES, DIPLOMAS
AND CERTIFICATES
(CNATDCU)**

**RAPORTUL COMISIEI DE ABILITARE / REPORT OF THE HABILITATION
COMMISSION**

din data de (date) 01.Martie 2014

NUMELE și Prenumele candidatului (**SURNAME and Forename** of the candidate):

Conf. univ. dr. ANGELO-NICOLAE MITCHIEVICI

Titlul tezei de abilitare / direcțiile principale de cercetare (Title of habilitation thesis / main research areas):

OMPARATISTICA ÎN CONTEXT MULTIDISCIPLINAR : Relația dintre decadență și decadentism în contextul modernității românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea; dezvoltarea culturii postbelice de reflex ideologic, tipică pentru regimul comunist românesc.

Domeniul de studii universitare de doctorat (Field of doctoral studies) în care urmează să se confere calitatea de conducător de doctorat (future field of doctoral supervision):

Științe umaniste și arte– **FILOLOGIE-**

Denumirea Instituției Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat (IOSUD) / Instituției Organizatoare de Doctorat (IOD) unde are loc susținerea publică a tezei de abilitare

(Name of the **institution organizing doctoral studies** (IOSUD), (IOD), where the public defense of the habilitation thesis takes place)

FACULTATEA DE LITERE, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași,

Punctele tari ale tezei de abilitare (**Strong points** of the habilitation thesis):

1.) Revedera dinamicii modernității românești și europene prin rezultatele estetice

ale ecuației culturologice și a realității literare impuse contextual de/prin programele decadenței și ale decadentismului:

a.) analiza, în detaliu compartist-sintetic, a *decadenței* abordată culturologic, în contextul dinamic al istoriei ideilor modernității, în general, și a celor literare, în particular, dublată de o revedere consecventă a *decadentismului* în contextul literaturii românești și europene, ambele în conjuncție cu po(i)etica *simbolismului*;

b.) recuperarea exactă și nuanțată a diferitelor falii și praguri ale modernității românești printr-o exegeză centrată culturologic pe avantajele comparatisticii *trans-* și *multidisciplinare*;

c.) relaționarea simbiotică a simbolismului artelor plastice cu literatura, creionarea, decuparea și resistemizarea afinităților estetice între *simbolism* și *decadentism*, secvențe culturale congruente atât în câmpul literar vernacular, cât și în arealul artelor plastice din patrimoniul european.

2.) Ilustrarea fizionomiei și fiziologiei modernității literare românești prin modelul unui pivot reprezentativ al decadenței și decadentismului european: Mateiu I. Caragiale:

a.) operei lui Mateiu I. Caragiale i se atribuie rolul de focar al modernismului estetic în sensul că ea este abordată ca formulă de sinteză a unei culturi a decadenței, angrenaj ce încorporează un întreg complex identitar, decodat din perspectiva ficționalității și a figuralității decadenței și a decadentismului;

b.) refocalizarea, în premieră, asupra arhitexturii mateine cu (re)citirea textelor non-ficționale ale lui Mateiu Caragiale: *epistolarul* (cu N. A. Boicescu), *jurnalul*, *Agenda-Acta-Memoranda*, *Efemeride*, inclusiv adnotările și glosele pe marginea volumului *Familii boierești române* a lui Octav-George Lecca;

c.) propulsarea celor trei volume rezultate în urma investigării complexe și cvasi-complete asupra acestor praguri estetico-ideologice ale modernității -*Mateiu I. Caragiale – fizionomii decadente, Simbolism și decadentism în Arta 1900, Decadență și decadentism în contextul modernității românești și europene*- ca prim modul al compartisticii în contextul *multiculturalității/multidisciplinarității* dar și al *transdisciplinarității*. Studiile oferă macroscopia modernismului românesc, acceptat ca fenomen cultural palingenezic, în evoluția sa pe diferite paliere (falii): de la literatură la arta plastică, de la teatru la cinematografie, de la critică la teorie literară, precum și o elocventă microscopie a unor „cazuri” abordate ilustrativ;

d.) noutatea demersului științific este conferită nu doar de caracterul *interdisciplinar* al perspectivei, cât, mai ales, de faptul că în palimpsestul cultural, avut sub observație, sunt luate în considerare, pe lângă literatura propriu-zisă și arta plastică omagială, cinematografia, banda desenată și ghidurile turistice, revistele și almanahurile pentru copii etc.

3.) Explorări insolite în comunismul românesc și cel unional-sovietic:

a.) decupajul literar a evitat (pe cât posibil) literatura mainstream, „literatura sub comunism”, evidențiind un *canon alternativ* generat în cadrul unui sistem totalitar, sistem

dogmatic, care include și reține ca resursă tezigă: de la literatura pentru copii, romanul de aventuri, la ficțiunea istorică, dramaturgia aservită ideologic etc;

b.) evidențierea faptului că în România există o cultură și o civilizație comuniste precum și un „om comunist”, subiect viabil al unui demers de antropologie culturală de tipul celor din seria coordonate de François Furet (*Omul romantic* samd.);

c.) pluriperspectiva este asigurată și de cercetarea în echipă (alături de Paul Cernat, Ion Manolescu, Ioan Stanomir), fapt ce subliniază calități pe care le regăsim reconfirmate în cercetări de anvergură asupra ideologiilor, în general, și asupra refelexelor particulare ale regimului comunist românesc, în particular. Rezultatul cercetării în echipă, finalizat cu/prin cinci volume, dintre care patru de studii politologice și culturale -*În căutarea comunismului pierdut* (Paralela 45, 2001), *Explorări în comunismul românesc* (Polirom, I/2004, II/2005, III/2008)- și volumul de memorii *O lume dispărută. Patru istorii personale urmate de un dialog cu Horia-Roman Patapievici* (Polirom, 2005) se dovedește a fi cota-parte a unei bibliografii esențiale asupra explorării politico-ideologice, cultorologice, sociologice samd.;

d.) repunerea în circulație, prin volumul *Umbrele Paradisului. Scriitori români și francezi în Uniunea Sovietică* (Humanitas, 2011), a unor texte beletristice rearondate literaturii de călătorie, unele uitate, altele complet ignorate, prin coroborarea istoria ideilor, a mentalităților, a imaginarului samd. cu realitățile ficționale ale artei literare, plastice, cinematografice etc.

4.) reconsiderarea imaginarului estetizant al constructelor identitare românești în context european (1880-1947)

a.) extinderea corpusului de investigare multidisciplinară în cuprinderea unei serii de texte teoretice ignorate până acum, care nu au intrat într-un circuit interpretativ extins sau care s-au precizat în arii colaterale studiului literaturii: istoria artei, folclor, estetică, filmologie etc;

b.) reintroducerea în discuție a vulgatelor unor teorii „la modă” și a edificării practicilor discursiv-interpretative la nivelul unui public de largă aduieță;

c.) „medicalizarea” actului critic acceptat ca examen clinic și acceptarea simptomatică a faptului estetic în relație cu articularea unor postulate identitare atât în contextul finisecular al discursului degeneraționist (al antropologiei lombrosiene sau al școlii alieniste franceze) cât și în cel rasial, colonialist, *inter-* și *postbelic*;

d.) repunerea în discuție a complexelor identitare generate de raportul inegal dintre cultura populară și cea „cultă” din perspectiva edificării unui etimon estetic ca reflex identitar al unei arte naționale prin introducerea unei perspective pluridisciplinare: de la istoria ideilor la istoria mentalităților și istoria artei ori de la teorie literară la literatură comparată, teatrologie, filmologie samd.

e.) deplasarea avenită a unor accente de pe identificarea ideilor și ideologiilor vehiculate pe/spre strategiile, mijloacele stilistice și mitologemele cu care este construit un discurs teoretic.

5. Extinderea și valorificarea cercetărilor asupra culturii decadentei și a decadentismului literaturii prin proiecte personale și de grup vizând:

a.) reexaminarea efectelor ecuației decadentismului cu naturalismul, a felului în care decadentismul a fost influențat de teoriile degeneraționiste sau de epistema de sfârșit de secol XIX;

b.) realizarea unui studiu amplu despre Emil Cioran ca filosof și scriitor al decadentei, în descendența unei prestigioase serii decadente: Friedrich Nietzsche, Karl Marx, Otto Weininger, Oswald Spengler, Ortega y Gasset, etc.;

c.) întocmirea unei antologii de proză decadentă cu o continuitate a temelor decadentismului în literatura română după 1947;

d.) alcătuirea primului album al simbolismului românesc în artele plastice (proiect colectiv);

f.) realizarea unui studiu asupra simbolismului sud-est european și a particularităților pe care le relevă în raport cu construirea unei identități naționale.

Punctele slabe ale tezei de abilitare (**Weak points** of the habilitation thesis):

Nu este cazul.

Rezultatul votului / observații / concluziile comisiei de abilitare se motivează în continuare (**Voting result / observations / premises for the conclusions** of the *habilitation commission* are as follows)

Teza de abilitare *Comparatistica în context multidisciplinar* este un demers interdisciplinar, coroborând istoria ideilor, a mentalităților, critica, teoria, istoria literară, în principal, istoria artei, historia imaginarului, domenii de interes culturologic, sociologic, politic etc. Exegeza este concentrată pe două direcții de înaintare consecventă în dinamica modernității: relația dintre decadentă și decadentism în contextul culturii și literaturii românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea, respectiv, dezvoltarea culturii și literaturii postbelice de reflex ideologic, tipice pentru regimul comunist românesc.

Nucleul radiant al tezei de abilitare îl constituie investigațiile conjugate ale contextului multicultural inițiate printr-un proiect doctoral, finalizat în 2009 cu susținerea unei teze de pionierat doctoral în România postceaușistă și cu deschiderea unui câmp insolit de investigație *trans-* și *multidisciplinară*. Culturologic, decadentismul este revăzut ca un curent literar care și-a validat tardiv formula estetică, în tandem cu decadența, ca fenomen de cultură și civilizație, în contextul modernității românești și europene.

Angrenajul ideatic este asigurat de un performant mecanism de colectare, selectare și performare alcătuit din studii de referință în domeniu: *Mateiu I. Caragiale – fizionomii decadente* (premiul pentru debut al revistei «Observator cultural» 2007); *Symbolism și decadentism în Arta 1900* (2011); *Decadență și decadentism în contextul modernității românești și europene* (2011); *Umbrele paradisului. Scriitori români și francezi în Uniunea Sovietică* (2011); *Filmele care ne-au schimbat viața* (2013); *Cultura faliei și modernitatea românească* (în curs de apariție 2013); *Caragiale după Caragiale. Arcanele lecturii: exagerări, deformări, excese* (în curs de apariție, 2014). Aceste op-uri, împreună cu alte apariții editoriale de „top” *Teodoreanu reloaded* (2011); *Comunism Inc.* (2014) (în colaborare cu Ioan Stanomir) samd. pledează, argumentat, pentru un profil științific și academic, reprezentativ în domeniul științelor umaniste –filologiei-, de talie europeană.

Teza de abilitare a d-lui conf. univ. dr. Angelo Mitichievici pledează pentru instituirea

avantajelor oferite de *multi-/interdisciplinaritate* în studierea genomului literar, perspectivă pe care studiile recente și cele de perspectivă, din aria comparatisticii genetice și tipologice, o certifică și o impun atenției culturologice. Cercetările candidatului confirmă preeminența unui demers investigațional de factură multicultural-augmentativă, confirmat printr-o teză de abilitare vizând fenomenul literar în conjuncție cu istoria artei (cu insistență asupra decadentismului și simbolismului în arta și literatura începutului de secol XX) și cu historia ideologiilor (comunismul postbelic), în particular.

În concluzie, în totalitatea ei, comisia de abilitare constată că, deși există mici inexactități în completarea fișei de îndeplinire a criteriilor de abilitare, standardele minimale sunt îndeplinite, întreaga activitate de până acum este valoroasă, proiectele de viitor propuse confirmă capacitatea de a coordona cercetare în echipă și cercetarea doctoranzilor. Prin urmare, comisia decide acceptarea tezei de abilitare în vedere obținerii atestatului de abilitare.

COMISIA DE ABILITARE / HABILITATION COMMISSION

NUMELE și Prenumele /Semnătura/ SURNAME and Forename Signature

1. Prof. univ. dr. Gheorghe I. Manolache..... *President - gmanolache*
2. Prof. univ. dr. Mircea A. Diaconu..... *[Signature]*
3. Prof. univ. dr. Gheorghe Bârlea..... *[Signature]*

